

Guldring fundet på
Råbylille mark,
Elmelunde sogn,
Fra vikingetiden,
9. årh. e. Kr.

ET FYRSTELIGT SMYKKE

Af Elisabeth Munksgaard

I 1831 fandt en gårdejer på Møn en smuk, vægtig guldarmring fra vikingetid, ved at grave en grøft på Råbylille mark i Elmelunde sogn. Ringen blev som danefæ indsendt til Oldnordisk Museum, som det senere Nationalmuseum da blev kaldt.

Ringens (fig. 1) der er af fint guld, vejer lidt over 50 gram og indbragte da også finderens den nette sum af 60 rdl. og 44 sk. i danefægødtgørelse. Ser vi nu nærmere på typen, med det brede ruderformede forparti og den smalle bagside med krogformet lukke, kan vi sige, at den tilhører vikingetidens ældre del, d.v.s. 9' årh.e.Kr. Fra dette århundrede kender vi ganske tilsvarende ringe af sølv, de er lidt mere beskedne af format, men formen er den samme.

Det, der gør guldringen fra Råbylille særlig interessant, er ikke blot den usædvanlige størrelse, men især de to ens, mærkelige ornamenters på forsiden. Stemplede ornamenters er ret almindelige i ældre vikingetid og den kan lige nævnes, at ringens ruderformede forside er dannet ved indstemplingen af de lodrette mønsterstriber, idet metallet presses fladt ud, når stemplet bankes ned i overfladen.

Ulige mere spændende er dog det ornament, der er bygget symmetrisk op om midteraksen. Tre hvælvede partier og et stemplet mønster, der synes at forestille en høj prydet med et stiliseret træ flankeret af to kors (fig. 2). Vi befinder os i 9. årh. med stærke brydninger mellem hedenskab og kristendom. Har denne armring tilhørt en stormand med kristne sympatier? Har guldsmeden fremstillet »Hvide Krist's« kors som livstræet flankeret af røvernes kors på Golgatha? Det er en nærliggende og fristende tanke, for nok er armringens form meget almindelig, men ornamentet er enestående, og det er derfor også nærliggende at tilkende det en særlig betydning.

På den anden side må vi erkende, at menneskers tanker og forestillinger er vanskelige, for ikke at sige umulige, at lodde eller tolke. Forhistoriens materielle levn, som guldringen fra Råbylille, taler umiddelbart til os, tankerne der skabte ringens ornament, er det straks meget vanskeligere at få hold på.

Til den tålmodige læser, der har fulgt med så langt som hertil, er at sige: Hvorfor hele denne historie? Se på illustrationerne og på dette årsskrifts forside og titelblad. Så vil De forstå, hvorfor vi har beskæftiget os med guldarmringen fra Råbylille.